

ПАРТИЗАНСКИ КУРИР СА ЗЛАТАРА

Као младаћ пре рата обишао сам цео нововарошки срез, пола пријепољског, прибојског, сјеничког и ужичког ореза. У многа места одлазио сам на вашаре, свадбе, код мајчине родбине и других мојих сродника и познаника. Чесго оам долазио пешице из Нове Вароши у Ужице и назад.

Моји родитељи су били врло сиромашни, па сам морао да служим код разних газда у Ужицу како бих помогао двојицу браће — Сима и Јована, који су у Ужицу учили учитељску школу.

Познавање целе ове територије ми је омогућило у устаничким данима 1941. године да обављам дужност курира измјешу Обласног комитета КПЈ за Санцак и Штаба Ужичког партизанског одреда и између Главног штаба народноослободилачких одреда за Црну Гору, Боку и Санцак и Врховног штаба НОПОЈ.

После капитулације бивше југославоноке војске у Санцак су се вратили многи чланови КПЈ из Београда. У нововарошки орез дошли су Војо Лековић, Мирко Ђуковић, Гојко Друловић, Чедо Друловић, Момир Бошковић, Даут Мусић и многи ђаци из београдских и ужичких средњих школа. У пријепољски срез су дошли Љубиша Миодраговић и Душан Томашевић Ћирко, а у прибојски Хилмија Хасанагић.

Када оу ови другови дошли на терен, почели су да обилазе села обављајући ортанizacione припреме за подизање устанка, формирали су многе скојевске активе и партијске ћелије по селима и седиштима срезова.

Одмах после капитулације бивше југославоноке војске много чланова КПЈ који оу дошли из Београда долазили су у нашу кућу у Дрмановићима. Пошто су они морали да иду у села преко Златара, према Голији, Јавору, Златибору и Лиму, то су мене узимали за водича, јер сам одлично познавао читаву ову територију.

Каоније су на територију нововарошког среза долазили и другови из бјелопољског и пљиваљског среза, а посебно другови Рифат Бурџовић Тршо, члан Облаоног комитета КПЈ за Санцак, и Владимир Кнежевић Волођа. Да би могли да дођу на територију нововарошког ореза, мене су одређивали да им идем у сусрет у село Дивце на Лиму. Ја оам их доводио преко Златара у

Радо(и)њу, где ое налазио Облаони (комитет КПЈ за Санцак. Одлазио сам и у осло Дрснову да бих прихватио другове Љубишу Миодраговића и Душана Томашевића Ћирка и водио их на Златар или Радоињу.

У току моје курирске службе сретао сам се са најбољим комунистима Санцака, Док оам их водио, они су причали о Партији, Скоју, НОБ-и, радничкој класи, о борби коју водимо, итд. Учили су ме да пуцам из пиштоља и мното су ме волели јер сам био живахан, водио их врло брзо и лако и без икаквих проблема и опасности. Посебно сам био заволио Рифата Бурцовића Тршу, који је тада за мене био оличење поштења, искрености и нечега племсног. Баш због тога што ме је волео, предложио је једном приликом Воју Лекковићу да ме зову курир Корчапин. Од тада су ме тако и зтали.

Негде крајем јула, за време коидбе, саопштили су ми да идем на мобу у Мангуру, код Жугића, више Радоиње. У току мобе Момир Бошковић ме је извео под један хрест. Причао ми је читав оат о Скоју и Партији, задацима чланова КПЈ итд. На крају ми је саопштио да сам постао кандидат Партије и да ћу бити на вези мог брата Јова, који је већ био члан КПЈ. После пријема за кандидата Партије ја оам био у стању да извршавам и најтеже задатке.

Неколико пута сам одлазио и у Нову Варош, као курир, у време када су се тамо налазили Талијани. Да бих успешно могао да извршим задатке, прерушавао сам се у оеско чобанче. На себи сам имао поцепане и окрпљене панталоне, окрпљен капут, слабу обућу, био неочешљан, итд.

У Новој Вароши сам одржавао везу са Хајром Хаџимуртезићем, кожароким радником. Док је он на Тановића чеоми прао кафе, а ја пио воду, размењивали смо међусобно пошту. Неколико пута оам из Нове Вароши са кесама соли износио бомбе, цемперс, чарапе, санитарски материјал и односио на Златар.

Једном приликом стављено ми је било у задатак да у Тановића радњи у Новој Вароши купим деоет фењера за Златароку партизанску чету. Фењере сам ставио иреко ранца на леђа. Кад сам излазио из града, зауставила ме је италијанска стража и одвела у њихову команду. Тамо ме је сашушавао један италијански капетан. Он ме је преко тумача питао:

— Зашто ће ти толики фењери? Ко ме их нооиш?

— Ми на селу имамо доста стоке коју морамо у току ноћи обилазити. Поред тога фењери нам требају и у кућама. Неколико сељака, мојих комшија, ме замолило да и њима купим фењерс, јер не омсју да долазе у Нову Варош. ..

Пошто сам изгледао јадно, слабо обучен и прљав, то је италијаноки капетан, вероватно, закључио да нисам сумњив, наредио је да ми издају потврду и да ме пусе. Међутим, када сам силазио

низ степенице зграде бившег ореза, сретне Љх један Нововарошанин, који ме је познавао, и поче да виче:

— Мајку ли ти комунистичку. .. Платићш ти мени!

Уплашио сам ое да ће ме ухапаити, Убрзао сам кораке и стигао на излаз из вароши. Предао сам стражарима потврду и огишао на Златар.

Током јула и августа, а нарочито почетком септембра, кзда је народни устанак добио шире размере, учестало је кретање партијских и шјних кадрова између Црне Горс и Србије, и обратно. Та веза је ишла правцем Дивци — Златар — Златибор — Ужице. Мене оу одредили да као курир идем често у оело Дивце да дочекам другове и да их доведем др Боровс Главс или друге другове од Борове Главе до Диваца или Златара.

Из своје курирске службе посебно ое сећам три извршена задатка.

Једног дана добио сам задатак да преведем Ивана Милутиновића од Борове Главе преко Златара до села Диваца, јер је одатле требало да иде у Црну Гору.

Другом приликом превео сам Алксу Бећу Ђиласа са још шест другова од Борове Главе до Лима.

Трећи мој задатак био је да сачекам на Боровој Глави Кочу Поповића и још једног друга. То је било крајем септембра. Коча Поповић је био веома елегантно обучен. Имао је жуте чизмс, чакшире, кожни капут и шубару на глави. Друг који је ишао са њим био је обучен скромније. Повео сам их са Боровс Главе преко Кокиног Брода. Пошто су у Новој Вароши били Талијани, то омо морали да је заобиђемо. На овој територији било је доста и четника, па сам морао и о том посебно водити рачуна. Када смо отигли у долину речице Злошнице, запазили омо да је много надошла услед кише која је падала неколико последњих дана. На Златару је већ падао снег. Морали смо неколико пута да прелазимо Злошницу с леве на десну страну и обрнуто. При крају лутовања уз речицу рачунао сам да их поново могу прсвеста на десну страну код Ђенадића воденице.

Међутим вода је била однела мостић. Коча и његов друг су већ почели да сумњају у моје курирске опоообности, тим пре што сам им изгледао сувише млад. Тада сам имао двадесет година. Почели су да ме грде што сам их довео у безизлазну ситуацију. Мени је због тога било страшно криво. Настојао оам да нађем излаз. На крају ми је синула на памет једна идеја. С ане стране речице налазио ое котар сена ограђен полуоблицама. Тзда оам им рекао:

— Ништа не брините! Ја ћу скочити на онај камсн, па оа њега на другу страну речице. Донсћу две полуоблице и ставити их преко речице где је она најужа. Тада ћсте ви моћи комотно прећи на другу обалу.

Мој предлог су примили са велшом неверицом, али су на крају ипак пристали.

Ја сам ое залетио, скочио на онај камен, оклизнуо ое и пао у речицу. Вода је почела да ме носи. Знао сам да пливам, ухватио сам се за једну јову и изашао на обалу. Отишао оам до котара, узео две полуоблице и ставио их прако речице. Коча и његов друг су оасвим комотно прешли на другу страну.

Сада ми је преостало да их водим на Златар, где ое налазила Златарска партизанока чета и руководство новошрошког ореза. *Поштом* оам био потпуно мокар, а вземе је било врло хладно. Коча и његов друг су ое забринули за мене да се не разболим. Коча ми је чак нудио његову кожну виндјакну, али сам одбио да је узем. Кад смо стигли до чете, Коча је одмах тражио да ме пресвуку. Одвели су ме у топлу собу и дали су ми неке аспирине. Срећом није било никаквих последица.

Крајем септембра 1941. године постао сам курир између Облааног комитета КПЈ за Санџак и Главног штаба народноослободилачких одреда за Црну Гору, Боку и Санџак и Врховног штаба, као и Штаба Ужичког партизанског одреда у Ужицу. Носио сам пошту Златар — Ужице. Пошту сам предавао комеоару Ужичког партизанског одреда Милинку Кушићу. Од њега оам добијао пошту за Обласни комитет КПЈ за Санџак или за Главни штаб народноослободилачких одреда за Црну Гору, Боку и Санџак.

За време ове курирске дужности облачио сам ое као сијромашно чобанче са ишараним љесковим штапом и бритвом у руци. Ако би наишао неки наоружани човек или група наоружаних, ја бих сео на земљу и почео да дељам штап. Када би ме питали шта радим, одакле сам и из *ЈКОЈС* фамилије, ја бих им обично одговарао:

— Ја оам чобанин. Овце су ми зашле иза брда. Ја сам из Ковачевића (Шуљагића, МарјалНОЉвића, Зечевића...)

Ја сам помињао породице зависно од тога на коме сам делу Златибора био у том моменту. Те фамилије сам помињао, јер је велики број ђака из тих породица ишао са мном у нижу шмназију у Новој Вароши.

Пошту оам носио у појасу *ОКО* голог тела. Први пут сам кренуо са Златара у четири часа ујутру и у Ужице сам стигао код Милинка Кушића у 19 часова. Кушић ме је упитао:

— **Када си пошао са Златара?**

— **Јутрос у четири часа! — одговорим ја.**

Он ме сумњичаво погледа и рече ми:

— То је немогуће!

Видевши да ми не верује, ја откопчам кошуљу и иопод ње извадим појас и предам му пошту. Он је отвори и увери се да говорим истину. Вероватно је у писму било записано и време мо-

га поласка, односно писма, Зачуђено ме је гледао и лепо ме сместио у једну собу у згради Штаба Ужичког партизанског одреда. Он је наредио па су ми доеели и добру вечеру. Оутрадан сам добио пошту коју сам однео на Златар.

Укупно сам четири пута био курир на релацији Златар — Ужице и обратно. Два пута сам ту релацију прелазео пешке у оба гравца. Миљинку Кушићу је било жао што толико пешачим па је једном приликом наредио да ме један мотоциклиста одбаци до Краљеве воде. Друшм приликом ме је одвезао камион до Краљеве воде, јер трасираног пута тада даље није било.

Кушићу се било сажалило што сам био слабо обучен, а прелазео сам на дан 70 километара у једном правцу пешице, па је наредио да ми донесу лепо одело. Међутим, ја сам то одбио и рекао да у лепом оделу не могу обављати успешно курирске дужности.

Као курир био сам први човек из нововарошког среза који је видео слободно Ужице, велики број партизана, заробљене немачке војнике итд. О томе оам причао борцима Златароке партизанске чете. Сви су они били упиљили очи у мене и гутали су сваку моју реч. То је за њих било нешто невиђено. То им је уливало поверење у нашу коначну победу.

Почетком новембра 1941. шдине и даље сам био курир при Обласном комитету КПЈ за Санџак. Једнога дана позва ме Војо Лековић, члан Обласног комитета КПЈ, и рече ми:

— Ево ти ПИМО и како знаш пронађи Златароку партизанску чету. Она је отишла у село Косатицу да држи збор. Из тог оела после ће отићи у оело Каћево, а одатле у Милошев До. Како знаш мораш да пронађеш Златарску чету, да им предаш ово писмо и да се одмах врате у Радоињу.

Друг Војо ми је саопштио оеај задатак узбуђеним гласом. То раније није имао обичај. Схватио сам да ое ради о некој необичној и врло озбиљној оитуацији. Узео сам пиомо. Узбрдо сам ишао убрзаним корацима, а низбрдо трчао. Писмо сам примио изјутра око девет часова. У Косатици нисам нашао чету. Није је било ни на Каћеву, па ни у Милошевем Долу. Тек оам је пронашао у Аљиносвићима. Тамо сам стигао негде после подне. Писмо сам предао командиру чете Чеду Друловићу. Тада је чета усиљеним маршом кренула за Радоињу, а одмах потом за Ужице. Касније сам сазнао да је почео други четнички напад на Ужице па су зато Златарци усиљеним маршем хтели да пруже помоћ у одбрани Ужица,

У Аљиновићима ми је саопштено да постајем борац Златајрске чете. Тако је престала моја курирска дужност.

Крајимир ГРБОВИЋ КРАЈО